

Nagyváradai Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

A német kancellár várja Köln kiűritését

Csak akkor hisz az ígéretekben, ha a tényeket látja

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés megnyílt. Luther kancellár bejelentette, mielőtt a locarnói szerződések aláírása megtörténik, a kormány lemond.

Ezután ismertette a locarnói szerződéseket.

— Amidőn Németország hitet tesz Locarno mellett — mondotta — meg kell állapítani a másik fél számára is, hogy a szerződés aláírásakor a német országrészek megszállására vonatkozó belső megokolás elvész. Németország bebizonyította, hogy mindenképpen törekszik jóvátelet kötelezettségeinek teljesítésére.

— A német nép az utóbbi évek keserű tapasztalatai alapján a kiűritési ígéreteknek csak akkor hisz, ha tényeket lát. Köln kiűritése fix időpontra van elhatározva. Várjuk.

— Bizom abban, hogy a megszálló hatalmak szervei megédekezni nyújtanak, hogy terheiken könnyítsenek.

— A locarnói szerződés nem jelent nyugat felé opciót a kelettel szemben, — mondotta a német kancellár. Németország nem fogadta el feltétlenül a Népszövetségi statumok 16-ik szakaszát. Idegen csapatok nem vonulhatnak át tetszés szerint Németország területén. E tekintetben csak akkor hárul kötelezettség Németországra, ha ezt a katonai földrajzi helyzet megengedi.

A kormány, amikor Locarnoba hajlandóan mutatkozott a Népszövetségbe belépni, ragaszkodott ahhoz, hogy objektív módon állapítsák meg, ki a bűnös a háboru előidézésében.

— A nyugati paktum megteremtette a hatalmak átcsoportosítását. Így megszűnik a Németország elleni biztonsági paktum. Németország a keleten sem törekszik háborúra, békés kapcsolatokat akar. De nem

jelenti a Népszövetségbe való belépés azt, hogy Németország továbbra is fenntartsa a jóviszonyt azokkal a nem tagállamokkal

A francia kormányválság

Briandot kérték fel kormányalakításra

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból táviratozzák: A köztársasági elnök Briandot bizta meg az új kormány megalakításával. Briand még hét-főre ígerte meg a választ.

A kamarában 243 szavazattal 40 ellenében törvényjavaslatot fogadtak el az államhitelemfelmillió frankkal való növekedéséről. A többletet a

szemben is, amelyekhez természetes érdekei fűzik.

A kancellár beszédét zsufozt ház hallgatta végig feszült érdeklődéssel. Kedden délelőtt folytatják a vitát. Hir szerint a kommunisták bizalmatlansági indítványt nyújtanak be a kormány ellen.

francia nemzeti bank fogja előlegezni.

A szenátus éjjeli ülésben tárgyalta a javaslatot. A szenátusi bizottság 11 szótöbbséggel fogadta el, de tizenhárman tartózkodtak a szavazástól. A kamarát éjjel 11 órára sürgősen összehívták, hogy a szenátustól a szavazatokat átvegye.

Súlyos vasúti szerencsétlenség

a várad-belényesi vonalon

Egymásba szaladt két vonat — öt súlyos sebesült

Ma hajnalban két órákor súlyos vasúti szerencsétlenség történt a belényesi vonalon fekvő Pusztahollód állomás közelében. A sebesültek számszerint öt, a biharmegyei közpórház 10-es számú kórtermében véres fejvel, bezuzott mellkassal, eltört karral riadtan gondolnak a rémes éjszakára.

A szerencsétlenségről különben a következőket sikerült megtudnunk:

— Pántya György 29 éves mozdonyvezető, Kretz György fűtővel s Szilassy József vonatvezetővel a 3588-as teherszerelvényvel menetrendszerű pontossággal hagyta el a hollódi állomást. Alig haladt

tal az állomáson, amikor a tejtő pályatesten teljes sebességgel egy vonat jött szembe velük. Éles fűtőjelre lettek figyelmesek és bár a következő pillanatban Pántya teljes erővel fékezett,

a két szerelvény egymásba szaladt. A következő percben a vagonok egymásra torlódtak aztán lezuhantak a mélységbe

Sebesültek javveszékelése verte fel

Cuza professzor és Eckhardt Tibor

Nagyváradon találkoznak?

Az Esti Kurir legújabb szenzációja

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről táviratozzák: Az Esti Kurir legújabb számában szenzációs hír jelent meg arról, hogy

Cuza professzor és Eckhardt Tibor az Ébredő Magyarok Egyesületének elnöke Nagyváradon találkozni fognak.

A hír az első pillanatban teljesen ellenőrizhetetlen, de némi valószínűség látszatát adja, hogy

Cuza professzor a kolozs-

vári gyűlés után Csucsára utazott

és így egyáltalában nincs kizárva, hogy innen Nagyváradra is ellátogat.

Bizonyos, hogy a találkozást titokban készítik elő. Hivatalosan Nagyváradon senki sem tud a rendkívül érdekes politikai összejövetelről.

A két államférfi nem akarja politikai manifesztációnak felhasználni a váradai találkozást

és így az Esti Kurir hírére ki-

Feloszlatták az olasz szabadkőműves páholyokat

A fascismus újabb térhódításai

— Az Estilap eredeti távirata —

Rómából jelentik: A fascista képviselők tegnap a kamara folyosóján kényszerítették Amella demokrata képviselőt, hogy hagyja el a kamarát.

Az olasz szabadkőművesek Oriens nagypáholya felhívást intézett az összes olaszországi szabadkőműves páholyokhoz, amelyben feloszlatták azokat és feloldja a szabadkőműveseket kötelezettségeik

A felhívás rámutat arra, hogy titkos társaságokról szóló új törvény értelmében új páholyokat fognak alapítani.

A firenzei, milánói és ankorai liberális pártok szervezetei határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint csatlakoznak a fascizmushoz. A határozathoz hozzájárultak a párt képviselő és szenátorai is.

Apollo mozgószínház

Ma, kedden először

Atlantic sláger film!

Egyszer minden asszony...

Nagyszerű társadalmi dráma 7 felvonásban

Virginia Vally & Lloyd Hughes

a főszerepekben

vül erről az eseményről semmiféle tudósítás nem jelent meg mostanáig.

Mi mindenesetre érdeklődünk a nagyváradai szállodákban, ahol semmit sem tudnak Eckhardt Tibor megérkezéséről. Nem tartjuk valószínűnek Cuza professzor látogatását sem, mert az ő megérkezése minden hivatalos bejelentés nélkül is kiszivárgott volna.

HIREK

Egy nagyváradai cég rehabilitálása

Néhány nap előtt „Bűnügyi zárlat” rendelték el egy nagyváradai cég ellen” című cikkben megírtuk, hogy a Vadász és Schönfeld cég egy régi ügyből kifolyólag csalás címén bűnvádi feljelentést tett a Back Bernát cég ellen és a törvényszék a feljelentés folytán elrendelte a bűnügyi zárlatot.

Felelősség folytán a tábla elé került az ügy és a tegnapi tárgyaláson azt a határozatot hozta, hogy bűncselekmény esete nem forog fenn és elrendelte a bűnügyi zárlat alól való feloldást.

Elhalasztották a tárgyalást a Löblé-ügyben

Ma délelőttre tűzte ki a törvényszék a Löblé szeszgyár moratóriumkérési ügyében a tárgyalást a hitelezők meghallgatása céljából. A tárgyaláson dr. Löblé László, dr. Lázár Aurél és dr. Blegye László ügyvédek képviselik.

Kovács Miklós törvényszéki bíró a tárgyalást elhalasztotta december 9-ére, azzal az indoklással, hogy az iratok még nem érkeztek meg a tábláról.

A filharmonikusok tegnapi koncertje

Tegnap este zsúfolásig megtelt a Katolikus Kőr nagyterme a váradai filharmonikusok hangversenyére. A most megindult szezon első zenekari koncertje volt ez, s örömmel konstatálható, hogy a filharmonikusok nemes igénye nem veszett kárba, a komoly zeneművészet iránti érdeklődés örömdetesen fokozódik. Vómacska József dirigálása mellett adták elő a filharmonikusok Beethoven: Sors-szimfóniáját, s a klasszikus mű stílusa és örök szépsége ünnepi hangulatot vitt már a hangverseny elindulásába is.

Debussy: Kis suite — a kevés próba dacára — szép teljesítmény volt. Wagner: Mesterdalnok operájának nyitánya volt az utolsó szám. A wagneri muzsika

stílusos befejezője volt a tegnapi esti hangversenynek.

* **Hatvany Lajos holnap Nagyváradra érkezik.** A legérdekesebb alakjai közé tartozik a huszadik század magyar irodalmi életének. Ma még talán nem lehet végleges helyét kijelölni a magyar szellemiség fejlődésének utolsó negyedszázadában, de ez a hely mindenesetre magasan áll, előkelő hely lesz. Utóljára 1917 őszén járt itten Hatvany Lajos, egy kis gárda élén, irodalmi előadást tartani a színházban. Azóta hatalmas változáson ment át a világ, de Hatvany Lajos maradt az a tiszta, emelkedett gondolkodású nemes egyéniség, aki volt. Holnapi jövetele elsősorban a színház Lyón-Lea előadásának szól, amely előtt Hatvany báró előadást fog tartani Bródy Sándorról. Hatvany Lajos pár hetet Nagyváradon fog tölteni.

* **Utazzunk hálókocsin.** Az utazást élvez idején nem a legkellemesebb, de nyomasztó érzése rögtön megszűnik, ha hálókocsi jegyet vát és úgy tesz meg hosszabb utakat. A hálókocsikat pompásan tütik és a kényelem minden eszköze megtalálható bennük. Hálókocsi jegyeket Nagyváradon a Hegedüs Hirlapirodában lehet vásárolni.

* **A Gutenbergisták kedélyes délutánja.** Zsúfolásig telt nézőtér előtt sikerült délutánt rendeztek a jónévű dalosok. Szép sikerrel énekeltek: a Gutenberg és az összmunkás dalkör. Az egyéni szereplők közül kiemelkedtek: Herskő Böske, Nagy Margitka ügyes szavalataikkal. Laszlik tanár gyönyörű dalát Anné Ödön énekelte, Kohn Béla szavalata nagy hatást keltett. Szép tapsot aratott Andrassy zenetanár saját dalaival. Egy humoros bohózatban sikerült alakítást nyújtottak Rófi Etuska, Grünwald Sándor és Nagy Imre. Az egész délután műsorának rendezéséért Losonczy Gáborot illeti a dicséret. Sikerülten és ötletes talpraesettséggel konferált Farkas Sándor. A zenét a tánchoz az összmunkások zenekara szolgáltatta.

* **Megbukott egy budapesti nagyvendéglős.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Budapest egyik legregibb vendéglőse, Kiszely József, a Tisztikaszinó éttermének volt bérlelője kényszeregyezséget kért. Passzívái nyolcmilliárdot, aktívái negyedfélmilliárdot tesznek ki.

Elegáns nő AGI crémet használ

* **Kotta szükségletét szerezze be a Hegedüs Hirlapirodában.**

Legújabb formákra készítünk női filc, bársony, kalapokat 48 óra alatt és bőr-
HELLER és DEUTSCH kalapgyár
Bul. Reg. Ferdinand 20. Férfi kalapok alakítását és tisztítását vállaljuk
Olcsó árak! 968

A mai zürichi nyitás

BUDAPESTI 23150

BERLIN . . . 12356 PARIS 2020—
NEW-YORK 51875 PRAGA 153750
LONDON . . 251320 B. PEST . . 7275
BÉCS . . . 730750

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinél szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsitársaság nagyváradai fiókja (Hegedüs Hirlapiroda.)

* **Még eddig nem hallott Mahoob és Musheraff khánok dalestélye** nov. 29-én a Kath. Körben, jegyek a Hegedüs Hirlapirodában.

* **Baranyay Jolán hangversenye** Rög nem tapasztalt, kivételes érdeklődés nyilvánul meg a város zeneértő publikuma között Baranyay Jolán, a csodálatos hangú énekesnő egyetlen estélye iránt, amely szombaton este 9 órai kezdettel a Katolikus Körben lesz megtartva. Az estély gazdag műsorán a Nagyváradon eddig még elő nem adott olasz klasszikusok román, német és magyar dalok szerepelnek. A művésznőt Mandel Ilonka, az ismert zongoraművésznő fogja kísérni. Jegyeket a Hegedüs Hirlapirodában lehet kapni.

* **Külföld- és belföldre utazók figyelmébe ajánljuk,** hogy hálókocsi és vasúti jegy megváltásáról a Hegedüs Hirlapirodában gondoskodjanak. Telefon 458.

Jön!

A legszebb Mosjoukine film!

Mindent egy asszonyért!

Főszereplők:

Kolin, Lissenko, Rimsky és Vanes

* **Művészek figyelmébe!** Most már állandóan kapható Der Querschnitt gyönyörű illusztrált lap, ára 85 lei, kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

* **A Hegedüs Hirlapiroda menetjegyiroda telefonszáma 458.**

* **Novemberi Die Dame érkezett** 70 lei az ára a Hegedüs Hirlapirodában.

* **Tündérújjak magyar kézimunka újság legújabb száma** kapható a Hegedüs Hirlapirodában, ára 60 lei.

* **Baj van mivelénk Havayban** olcsó kiadásban ára 15 Lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

* **Mansberger Gusztáv** kárpitos és díszítő Str. Vlahuta Szt. János-utca 7-a. Mindenféle kárpitos munkát vállalok, kész hencserek állandóan raktáron.

Mahoob khán

Musheraff khán

indus dalestélye november 29-én

Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában.

NAGY OCCASSIO!

15 Rövid ideig a raktáron levő árukból %engedményt ad

RENAISSANCE S. A.

nagy áruháza, Regele Ferdinand 2.

1694

H. G. WELLS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYVÁRADAI FIÓKJA

— Szerkesztő ur, most igazán zseniális ötletem akadt. Milliárdok lehet keresni vele. Társuljon hozzám.

— Miről van szó?

— Meg kell alakítani a H. G. Wells részvénytársaság nagyvárad-i fiókját.

— Micsodát?

— Tetszik tudni, H. G. Wells, a világhírű angol író valóságban emberfölötti tevékenységet fejt ki. Majdnem minden hónapban megjelenik egy-egy szenzációs utópisztikus regénye. Frappáns társadalmi szatírája vagy népszerű tudományos műve. Ennyi zseniális emberből ki sem telik. Az én speciális elméletem az, hogy H. G. Wells nem is létezik.

— Nem léteznek?

— Ebben semmi csodálatos nincs.

Homerosról is kimutatták, hogy költött alak, az Illias és Odyszeia nemzedékek munkája. A legnagyobb hadvezérek, költők, államférfiak létezését is kétségbevonták már. Nekem úgy tűnik fel, hogy Wells műveit sem egy ember írja, hanem egy egész részvénytársaság. Wells nevű író nem is él, vagy ha van is ilyen nevű zseni, az egyszerűen vezérigazgatója a részvénytársaságnak.

— Hogy érti ezt?

— Összeáll egy csomó jó tollú író és valaki, aki az ötleteket adja. Az ötleteket tárgyak, címük és tartalmuk szerint regisztrálják, irattározzák és nyilvántartják. Most jön a kiadó és megrendel egy utópiát. Az igazgatóság a regiszterből kikeres egy megfelelő témát, azt kiosztja egy vagy két alkalmazottnak. Ezek írják meg a művet H. G. Wells neve alatt.

— Nono, ez nem olyan könnyen megy. Mindenesetre kell egy kivételes zseni, aki az ötleteket kitálálja.

— Nem olyan nehéz ez, ahogy Szerkesztő ur elképzei. Mert a sablon meg van. A mai embereket be kell állítani más perspektívába. El kell vinni őket a Marsba, vagy a Marslakókat kell idehozni. Ugrani kell ezerévet előre, vagy hátra. Keresni kell új dimenziókat, ahol tökéletes lények laknak, akik gúnyosan kritizálják a mi primitív életünket, szenvedéseinket, vágyainkat és álmainkat.

— Mondjon egy példát.

— Nehéz, mert a Wells részvénytársaság majdnem mindent feldolgozott. De témát azért lehet találni. Tegyük fel, hogy vannak olyan tökéletes intellektusok, akik valahol a levegőrétegen felül laknak. Rajuk nézve a levegő az, ami nekünk a tenger. Ott, valahol az ő szilárd földjükön évszázadok óta figyelnek bennünket. Nos, ezek a tökéletes lények kiháznak innen a földről, a tenger fenekéről a kísérleti laboratórium számára néhány tipust. Egy szerelmes párt, egy minisztert, egy ideálist, egy bankárt. Tessék elképzei, micsoda bonyodalom származhatik ebből odafönt a laboratóriumban, a levegővel megtöltött kísérleti üvegburák alatt.

— No ez a téma nem új.

— De van benne valami egzotikum, valami fantasztikum, valami wellsi. Vagy például ez: Mi

csak arról tudunk, amit érzékeinkkel észlelhetünk, vagy elképzelhetünk. Ennélfogva nincs kizárva, hogy itt fölöttünk élnek érzékfölötti lények, akik láthatatlanul irányítanak bennünket és befolyásolják cselekedetünket. Képzelje el, hogy mulathatnak ezek a modern örangyalok rajtunk.

— Jó, jó, de mi van a részvénytársasággal?

— Egyszerű irodalmi lopás az egész. Megírunk néhány ilyen

könyvet és kiadjuk. A borítékon ez fog állani: Írta: H. G. Wells. Biztosítom, a közönség kapkodni fog a művek után. A londoni központ talán még el is fogja ismerni a nagyvárad-i fiókot.

— De miért éppen Nagyváradon akarja a részvénytársaságot megcsinálni?

— Mert itt terem a legtöbb ötlet, itt legkicsapongóbb a fantázia és itt vannak a legtökéletesebb kifigurázni való alakok. És elárlom azt az üzleti titkot is, hogy helyi érdekűvé akarom átalakítani a vállalatot.

— Helyi érdekűvé?

— Mintha Wells direkt Nagyváradról írta. Arról a városról, ahol a külvárosi dűlédző viskókban

nyomorog a nép és a kiválasztottak körösparti árkádsorokról és körutakról álmodoznak. Arról a városról, ahol az emberek tulnyomó többsége saját ügyeit sem tudja elintézni és mégis mindenki közszereplésre vágyakozik. Arról a városról, ahol az üzletek rosszul mennek, de mégis világvárosias portálékkal és tündéres fénnel pompáznak. Arról a városról, ahol a házasság intézménye tíz évvel ezelőtt csődöt mondott, mielőtt Wells a könyvét megírta. Nemi, Szerkesztő ur, Nagyvárad egy igazi wellsi város és nagy kár lenne kihasználatlanul hagyni ezt a konjunkturát, most, amikor úgy sincs más vállalkozási alkalom.

— drb.

Mussolini háborúra izgat!

„Találkozót adok nektek olyan helyen, ahol meghalni is lehet a hazáért!”

— Párisi tudósítás —

Mialatt Európa államai Locarno szellemében készülnek végre berendezkedni a stabil békére, az olasz fascizmus hatalmi mómorában imperialista allűröket vesz fel és Mussolini nyíltan háborúra uszítja a világkatakizmában hőiesen megpróbált nemzetét. A diplomáciában rendkívüli izgalmat keltett a duce minapi parlamenti nyilatkozata:

— Egy szavamra Olaszország két milliós hadserege áll talpra...

És a vezér csatlósai vérbeborult szemmel kiabáltak a diplomata páholya felé:

— Hallották? Ezt jó lesz megjegyezni...

Különböző pillantás az olasz fascista sajtóba: látni a veszélyt, amit Mussolini szerencsétlen politikája a mania grandiosa és a folyton növekedő háborús láz rejt magában.

A dolog szomorú lényege abban áll, hogy

a fascisták harci agitációja nagyon is magán viseli a józanul átgondolt és okosan kiszámított propaganda bélyegét.

Egy igen jelentős olasz politikus a párisi sajtóban a következőket közli:

— Mindenekelőtt arra a szüntelen fegyverkezésre és háborús készülődésre kell rámutatnom, amely a francia és az osztrák határon (Toblach vidékén) megszakítás nélkül folyik. Azt is le kell végre szögezni, hogy az olasz kormány a Dodekanesz-szigetsorozatból lassan hatalmas és veszedelmes flottabázist teremtett. Mindez határozottan összefügg a fascista Szmirna meghódítására irányuló terveivel és roppant nyugtalanságot keltett a sziget lakói között. Innen napról-napra menekülnek el a sziget lakói.

„A meg-megújuló fascista gyűlölet legújabb hulláma a francia határ felé árad.

A szicíliai fascisták nyíltan hirdetik, hogy Tuniszt anektálni kell. A szardíniai fascisták legutóbbi kongresszusukon Korzika szenneli visszahódítását követelték Franciaországtól.

A ventimigliai gyűlésen a fascisták előre megünnepelték Nizza és Savoja közeli visszacsatolását az olasz államhoz...

Mussolini locarno-i fiaskója után a fascista sajtó oly dühös és beszámíthatatlan támadásokat intézett Franciaország ellen, hogy erre

mindaddig még Olaszországban sem volt példa.

Minden fascista lap a Mussolini pénzen kitarított „Popolo d'Italia” kezdve egészen a hivatalos „Epoca”-ig és „Idea Nazionale”-ig egyformán dühösen és vadul ir. Farinacnak, a hírhedt fascista vezérnek „Cremona Nuova” című lapja például így elmélkedik:

„A francia baloldali blokk Olaszországot háborúba viszi!”

Maga Mussolini is hasonlóképpen beszél. Párisi szónoklatát ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Mi mindnyájan, velem, a kormány felelős vezérével együtt ezeket mondjuk nektek: minden szívből egyetlen ériási szívet kell teremteni, minden lélekből egy lelket, hogy

ha majd holnap megkondul a történelem hívó harangja, a városok, a falvak, a gyárak nepe légiókba tömörülve induljon új hódításokra...

Vendég voltam a népkonyhában

ooo

A Szegénység grand restaurant-jában, a zsidó népkonyhában az élet mellékutcajába került emberek társaságában fogyasztottam el az ebédemet tegnap délután. Az újságíró kutató és érdeklődő nem mindig kényelmes helyzetét felfelé fordítottam az egyszerű népkonyhai stamgaszt kevesebb bizalmat keltő maszkjával és kissé meggyűrten, borostás ábrázattal az ide való belépésre jogosító külsővel léptem át bátorlalanul a zárdautcai jótékony intézmény küszöbét.

Egy kicsit időelőtt érkeztem. A tiszta helyiségben alig párán lézengtek még. Az egyik asztalnál pár uniformisos katona merült el élénk beszélgetésbe, szemben velük néhány rongyokba öltözött iskolás gyerek várta mohó kíváncsisággal, hogy kezdetét vegye az ételkiosztás, a sarokban egy patriarcha külsejű aggastyán szundított, odébb fiatal zsidó hittanulók hangoskodtak. Helyetfogaltam régi ismerősöm, a ligeti újságíró szomszédságában és mint az ilyen helyen kevésbé jártos idegen lestem a többiek mozdulatát, nehogy zavarba jussak. A konyha felől gusztusos ételszag párázott, a szoba egyik sarkában álló üvegfal mögött megpillantottam a népkonyha patronáit özvegy Perlesz Józsefnét és Diósy Lajosnét. A terem közben benépesed-

dik. Hamisítatlan gorkiji alakok adnak itt találkozót egymásnak, a szemük sóváran tekint a konyha irányába.

Egy öregebb napszámoskülsejű tagbaszakadt ember a bukszájába kotorász, kihalsz onnan öt lelt, azután a fülkéhez lép:

— Kérek egy bilétát. Tegnap adós maradtam nagysága az ebéd árával, majd holnap megfizetem.

Megkapja az ebédjegyet, nyomban utána hasonló külsejű sors-társa jelentkezik jegyért.

— Maga nem maradt adós? — kérdi jószágon az egyik úrihölgy.

— En még nem voltam itt, most eszem itt először — hangzik a válasza.

Sorra járulnak az ablak elé a vendégek. Ki megfizeti az öt lelt, ki nem. Az utóbbiak többen vannak. Az egyszerű szoba fehérre-meszelt faláról nevekkel teli márványtáblák néznek le. Az intézmény alapítóinak névsora. Egy jóerőben levő, rendesen öltözött emberrel szóbaeszkedem. Daggadt pénztárcájából kotorja elő az öt lelt.

— Akinek ennyi pénze van, miért jár ide? — kérdem tettetett irigységgel.

— Négyszer voltam a héten a munkaközvetítőben és nincs mun-

ka. Hát hová menjen az ember —
leleli dühösen.

Közeledik az ebédosztás ideje. Észrevétlenül megváltatom újságarus barátommal a jegyet és várok. A konyhában ezalatt gyorsan folyik a tálalás. Kis kék csajkába rakják az ételt, három csajka egymásra kerül. Most az egyik hölgy int, a katonák felemelkednek helyükről és a konyha előtti rácshoz lépnek. Egymásután átveszik az ételt. Azután ránk kerül a sor. Gyorsan megkapjuk a porciót, mellé egy kanállal kombinált villát, kést és egy darab kenyeret. A csajkákat magunk visszük a helyünkre. Jobbról is balról is mohó falatozás. Lopva szemügyre veszem a menüt. Husleves, lébensült és zsirbafőtt griz. Meglehetősen adagok. Az ételek ízén érzik, hogy tiszta libazsírral főzték. Szomszédaim az étkezésnél hamarabb végznek az étellel, mint én és sóváran néznek az én félig telt csajkám mélyére. Az egyiknek adom a húst, a másiknak a grizt. A vendégek közös tulajdonsága, hogy egy szempillantás alatt elfogyasztják az ebédet. Egyik-másik odalopakodik a konyha elé és igyekszik még egy adaghoz jutni. Ez majd mindig sikerül is. Csak akkor van baj, ha a vörös Icíg, vagy Lajos a főpincér észreveszi a turpisságot. Ez a két figura önkéntesen vállalta a rendfenntartás munkáját. Ők vigyáznak a sorrend betartására, ők szedik össze az üres edényeket, vigyáznak arra, hogy az evőeszközt a vendégek ne felejtsek maguknál és stréberségük fejében ingyen ebédet kapnak.

Egyre újabb vendégek jönnek. Tízéves leányka kézenfogva vezet be két nála valamivel fiatalabb fiút. Rikkancs szomszédom vigyorogva mutatja be őket, a hülye Feri és a hülye Józsi. A két gyerek mohón csap le az ételre. Gyorsan falnak, nem néznek sem jobbra, sem balra, olykor artikulálatlan hangokat adnak. Kísérőjük, a tízéves kislány szerényen meghúzódik az oszlopnál. Ő nem ebédel. Kint csipős novemberi hideg van és ezek a szerencsétlenek többnyire meztelül ülnek az asztalok körül.

Nyílik az ajtó. Szikár magas öregember lép be. Zöldbefeketedő kaizerkabát, rojtos végű csikosnadrág, fakó keménykalap van rajta. Ciceronem, a rikkancs, sugva mondja:

— A báró!

Ránézek, valóban Gorkij Éjjeli menedékhelyének bárója jut eszünkbe. Az öreg hamarosan helyet foglal, a három csajka ételt összekeveri és kényelmes falatozásba kezd. Óvatosan odakuszom mellé, beszédbe kezdek vele. Ő mogorván néz rám, dicséri az ételt, elmondja, hogy tíz éve rendszeres látogatója a népkonyhának. Azelőtt géplakatos volt a káptalannál, tíz éve a zsidó népkonyha vendége. Mire az ebéd végére ér, bánatosan néz körül, aztán megértésre hangolódva sóhajtja:

— Hej ezek a zsidók!

Ami első pillanattól kezdve szembeötlő, itt nincs numerus clausus. A vendégek nagyrésze keresztény. Napszámosok, munkakerülők, favágók.

A jóllakott vendégek ezalatt kötödni kezdenek egymással. Ugratják egymást. A jószívű urihölgyek nehezen tudnak rendet teremteni köztük.

Már éppen menni készülök, amikor elem lép özvegy Perlesz Józsefné és mosolygósan megfenyeget:

— Hát maga azt hiszi, hogy nem figyeltem első pillanattól kezdve. Csak hagytam magát, élvezzen.

Szegyenkezve veszem tudomásul, hogy inkognitómat ilyen hamar leleplezték.

Az urihölgyek készségesen adnak felvilágosítást.

Naponta 250 ebédet osztanak ki ebből 25—30 fizet, a többi ingyenes. Kórházba, fogházba, magánlakásra is küldenek kosztot. Sok iskolásgyermekek játnak el kosztal. Az egyes iskolák tanítónői kísérőlevelekkel küldik a gyermekeket a népkonyhába. Egy ilyen kísérőlevél így fest:

H. J. Két testvére van, apja nincs.

K. M. Apja részeges, anyja nincs.

P. A. Négy testvér, apja nincs.

L. J. Nyolc testvér, apja részeges.

W. J. Szülei különváltan élnek. A szomorú kísérőlevél, egyúttal ajánlólevél is a népkonyhára.

Déli egy órára elnéptelenedik a nyomor étterme, a vendégek elszélednek, már csak rőt szakálú Icíg és Lajos, a főpincér ülnek az asztaloknál, a jól végzett munka után boldogan fogyasztják el a népkonyha menüjét. Aztán ők is eltávoznak és másnap délig csend borul a zárdautcai étteremre, ahol a vendégek nagyrésze ingyen ebédel. m. e.

Színház

HETI MŰSOR:

Kedd este: Kis gróf operett, B. bérletben Pálfi Olga vendégfellépéssel. Sorozatszám 59.

Szerda este: Bródy emlékünnepe, báró Hatvany Lajos felolvasása, utána Lyon Lea dráma, bérletben kívül. Sorozat szám 54.

Csütörtök: Imádom vigjáték újdonság (kivételes) B. bérlet. Sorozat szám 61.

Péntek: Román előadás. Szombat délután fél 4 órakor: Kis huncut, operett újdonság, olcsó helyárakkal. Sorozat szám 63.

Szombat este: Yus-Hi operett bemutató. Bérletben kívül. Sorozat szám 64.

Vasárnap délután fél 3-kor: Cseregerek operett, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 65.

Vasárnap délután fél 6-kor: Csodaszarvas drámai újdonság. Mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 66.

Vasárnap este: Yus-Hi operett újdonság másodszor. Sorozat szám 67.

Hétfő: Yus-Hi operett újdonság harmadszor A. bérlet. Sorozat szám 68.

Kedd: Yus-Hi operett újdonság negyedszer. B. bérlet. Sorozat szám 69.

— Csütörtökön B. bérlet. Már jelezte a színházi iroda, hogy csütörtökön este kivételesen B. bérletben lesz az „Imádom” előadása megtartva kárpótítást azokért az elmaradt előadásokért, amelyekből a B. bérlet a sorozatos román előadások miatt elestek. Az Imádom csütörtök estei előadása, mint ennek a nagyszerű vigjátéknak összes eddigi előadásai a legszebb művészi életművet jelenti a közönségnek. Az Imádom főszerepeit T. Pogány Janka, L. Hollós Juci, H. Körösi Juci, Darvas, Lengyel, Sós, Madas, Stoll és Bereng játsszák.

Nagy árleszállítás! Csak rövid ideig!

AU PRINTEMPS

(volt MISSIR) cégnél

1 méter l-a tenisflanel	35.—
1 méter l-a divatflanel	69.—
1 méter ruhabársony	105.—
1 méter fin. női posztó	275.—
1 méter mosott siffon	35.—
1 méter kabátposztó	495.—
1 méter gyapjuszövet	149.—
1 méter zefir	49.—

2129

A raktárunkon levő összes árukat hasonló olcsó árakban árusítjuk el.

— Ma lép fel Pálfi Olli. Ma este a Kis gróf főszerepében lép fel Pálfi Olli, nagyon tehetséges, széphangu primadonna, aki úgy énekel, mint táncosnővel egy csapásra meg fogja hódítani a nagyvárad közönségét. Pálfi Olli vendégszerelését nagy érdeklődéssel várja a nagyvárad közönség, mely mindig szeretettel és lelkesedéssel fogadta a tehetséges vendégszereplőket. A Kis gróf többi főszerepeit T. Pogány Janka, Bellák Aranka, H. Körösi Juci, Tompa, Madas, Hentényi, Sós és Stoll játsszák. A ma esti előadás B. bérletes.

— A Bródy emlékünnepe. Egész Nagyvárad komoly kíváncsisággal tekint Bródy Sándor emlékeztető rendezendő ünnepére, melynek egyik sokat jelentő és Nagyvárad kulturtörténetében eseményszámba menő mozzanata lesz báró Hatvany Lajosnak a kiváló magyar esztétának Bródy Sándorról szóló felolvasása. — Nagyvárad közönségének intelligenciáját igen kedvező színben tünteti fel az a körülmény, hogy a Bródy emlékünnepe jegyeit már elővételben megváltották, ami azt jelenti, hogy mindenki ki akarja venni a részét a nagy magyar íróra való kegyetes visszaemlékezésből. A szerda esti ünnepély keretében Bródy Sándor leg híresebb drámája a „Lyon Lea” kerül színre L. Hollós Jucival a címszerepben, a többi szerepeket pedig Benes Ilona, Lengyel, Darvas, Sós, Madas, Stoll és Fülöp játsszák. A szerda esti előadás bérletszünetes.

3-as Wertheim-cassa
sürgősen eladó
STERNBERG-nél 3

Ebedő és futószőnyegek mindenféle kivitelben a legelőnyösebben beszerezhető Leitner Marion Rt.-nél

Szőrmeárúk

nagy választékban feltűző olcsó árban. Atalakításokat nyári árban vállalok. Kívánatra házhoz is megyek.

Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 5. RUBIN SZÜCS
2163 - szőrmeüzlete

Legmodernebb szabóság

Külföldi tanulmányutamról hazaérkeztem és I. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 17. a.

üzletemet megnyitottam

Seress
uri szabó 2196

Leitner Marion Rt.-nél céna da-maszt étkezőkiszéletek legszebb kivitelben, óriási választékban

Házhelyek eladók

Strada Fúzes-utca és Fácansoron. Rendkívül olcsó árak és kedvező fizetési feltételek

2131

Ertekezhetni Topsálnál Str. Lázár Gy. 20. (v. Uri-utca) 56.

A Nagyváradról Budapestre vitt letételekért megindul a diplomáciai eljárás

Bucico polgármester a kormányhoz fordul

Ismeretes, hogy az impériumváltozás első napjaiban az akkori magyar kormány intézkedésére a városnál letéteként kezelt összes értékeket megőrzés céljából felszállították Budapestre, ahol a több millió aranykoronát képviselő értéket a legfőbb állami számvévőszék vette át megfelelő elismervény ellenében.

Teltek-multak az évek és a magánosok, akiknek egész vagyonkaja került fel ilyen módon Budapestre, több ízben hiába sürgették a város utján ezeknek a letéteknek a kiadását. Néhány évvel ezelőtt Juricskay Barna és Pásztor Bertalan volt városi tanácsosok fel is utaztak Budapestre, hogy a megőrzés végett felszállított értékeket hazahozzák, de kísérletezésük meghiúsult, mert a magyar kormány nem volt hajlandó az értékeket kiszolgáltatni.

Most aztán egy konkrét esetből kifolyólag újból előtérbe került a régóta vajdó kérdés.

Tegnap délben dr. Bucico Coriolán polgármesternél megjelent Incze Lipót mérnök, aki azzal a kérelemmel fordult a polgármesterhez, hogy mi-

után értesülése szerint a többi erdélyi városok visszakapták Budapestről a felszállított letéteket, interveniáljon hasonló értelemben a külügyminisztérium utján a magyar kormány, hogy Biharvármegye, illetően Nagyvárad városa is visszakapja ezeket.

A régi Várad romantikus esztendei

EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANÓ

(81)

Most egy marék klapanciát. Klapanciának nevezte Ady jókedvűen az ujságverseit. Azokat a verseket, amiket rendszerint a napi aktualitásokhoz csiptetve, két komoly cikk megírása között kent papírra, inkább a maga uri mulatsága okáért. Nem az ő métiérjébe vágott, de tulajdonképpen Ady Endre végig ujságíró volt minden ízében. Látszik az érdeklődéseiből, érdeklődéseinek irányából és meséiből. Ahogyan az események érdekességét érezte. Mindenben. Majd ezzel a részlettel is foglalkoznak a biográfusai nyilván. Csodálatosan ragaszkodott az ujsághoz s a szerkesztőség atmoszférájához.

A polgármester válaszában kijelentette, hogy bár nincs tudomása arról, hogy más erdélyi városok már visszakapták volna a kérdéses letéteket, de annál inkább megteszi a lépéseket a szükséges irányban, mert Nagyváradról mintegy két és fél millió aranykoronát jelentő értéket szállították fel annak idején Budapestre.

A polgármester értesülésünk szerint a belügyminiszter utján fordult a külügyi képviselőhöz.

kesztőségből elutazott, olyan is, aki beteget jelentett, olyan is, akinek nem tudta hasznát venni. (Igaz, közbevetően szólván, a zsurnalisztikában sokszor a hasznavehetetlen senkiből válnak a legnagyobb legények, talán mert az étvágyuk és a zsebük is a legnagyobb.) Denikve Ady magára maradt ilyenkor talpon volt korán és megfordult mindenütt, városházán, vármegyén, rendőrségnél, sietve érdeklődött; icipici faladék ceruzájával kapart egy-két slagvortot, végigpörgette a vidéki ujságokat, szorgalmas méhe gazdag terével röpi a kaptárba. Azaz hogy a Molnárda. A Molnárda a Széchényi kiosk kedves, intim cukrászdája volt, akkoriban az elegáns társaság nagyon felkapta, s az ujságírók meghitt éjszakai fészékké fogadták.

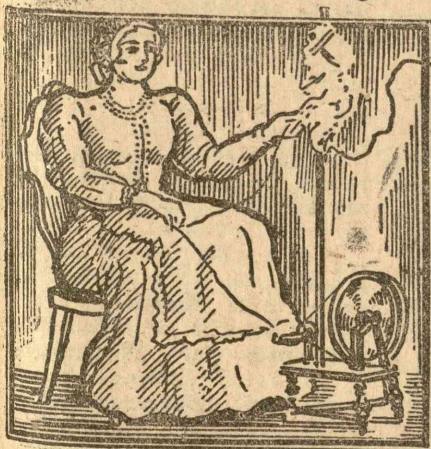
Ady bevette magát a Molnárda és dolgozott. Plebános nevű pompás fehér bora volt a gazdának, Molnár Henriknek, a nagy munkában ott állt. Endre előtt a butélia. Pár óra s már telefonált a szedőgyerekért. Kész volt a lap.

Ujságíró életének ezt a fázisát legjobban figyeltem. Mondom szóval, Ady telivér ujságíró volt és amint kellett, a napi verseket is zsurnaliszta munkának tekintette.

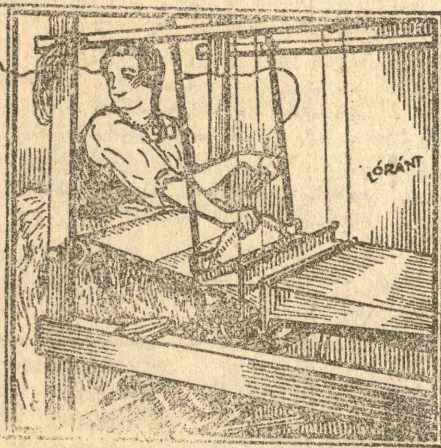
Ime néhány — gondolom — teljesen ismeretlen Dyb-strófa.

Öröme is lesz, boldog karácsonya is lesz és a pénze is megmarad, ha LUKÁCS & Co. cégnél szerzi be a karácsonyi ajándékot maga és családja számára

mert csekély heti vagy havi részletre vehet készpénzárakon.

*Ha jót akar,
csak szépségi
vásznat vegyen!*

Telefon 8-99.

Mosse hirdetés.

Telefon 8-99.

Karácsonyi különleges árajánlatunkból:

Szépségi vászon ágyneműre
Szépségi I-a kelengyevászon
Szépségi I-a sifonbatszt
Szépségi prima abrosz
3 méter angol szövet egy komplett öltönyre

Készpénzért	3 óra	5 óra
52—	55—	58—
76—	80—	84—
72—	76—	80—
170—	180—	190—
630—	660—	690—

	Készpénzért	3 óra	5 óra
Egy kész férfi öltöny (v. méret után)	2700—	2850—	3000—
Egy kész férfi raglán	2800—	3000—	3200—
Egy méret utáni női kabát prima szövetből	2750—	2950—	3150—

Azonkívül prima minőségű paplanok, damasztok, flór kendők.

Strada Alexandri 2. LUKÁCS & Co. (volt Teleki-utca 2. sz.)

(Dyb annyi mint: A ... dyb ... andi.)

Ady egész fiatal korából. Vajon a zseni villámának tüze cikázik-e valahol az epigrammatikus sorokban?

Rövid dalok, egyről és másról.

A szezon

Kopott az arca a világnak
Unalmas, fáradt és kopott,
Az idő szürke ködbe vágta,
A gázláng álmosan lobog.
Az est csak pihenésre csábít,
A lumpolástól megriadsz:
Elnyelte a szezont egészen
Az az ördögös pénzpiac!...

Antikritika

Felidézni keserves mulat,
Ha mások feledni tanultak.
Ami soknak lelket vérzi,
Elmés szavakkal megdicsérni,
Ami sok-sok embernek kára,
Részidőni sok-sok nyakára,
Kísűtni, hogy ez szörnyű gazság,
Míró az azt hitiek szent igazság.
S ahol ellenszö nincs semmi,
Nagy büszkén külön vélekedni,
Zsömbölni, ahol nincs hiba,
Hát ez az antikritika!

Primadonna

A mathézis nem mende-monda:
A primadonna prima donna,
Bizonyára ez az ok:
Ha a primadonna sok,
Éppen az a nagy hiba,
Hogy egyikük sem prima.

Vásznak, chilónok, damasztok
elhernemüre és ágynemüre legjobb minőségben **Leitner Márton Rt.-nél**

80 leierért alakítsa át női kicallapját a KLEIN SIMON

cégnél Ferdinand király (Rákóczi)-ut 5. Park-szállodaépület
a legdivatosabb bécsi és párisi
formákra 24 óra alatt 1996

H. G. Wells Világok harca 120.-

Gebrüder Stigl, Mignon
ZONGORA leszállított árban
STERNBERG-nél 4

Selyemperzsa fényű és mintázatu hencsértakarók, abroszok és ágyneműk
Leitner Márton Rt.-nél

* Orfási választék a Hegedüs Hirlapiroda kotta osztályában.

BIRÓ

ruhatisztító és javító osztály a legolcsóbban és legpontosabban **tisztít, javít és vasal**
Ep. Clorogariu (Url-utca) 24.
Felvételek: Piața Unirii (Szt.-László-tér) 5. Trafik 2133-I.

**Női
hócipő REICHARD**
500 leierért kapható cipőüzletében

Maheboob és Musherafi

indus mesterénekesekek egyetlen hangversenye
november 29-én
Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában

ESŐERNYŐ legolcsóbban Blum Vilmosnál Javításokat és áthuzásokat Kőröspart olcsón vállalok

„Franciaország története“

A legtekintélyesebb magyar könyvkiadóvállalatok egyike, az Athenaeum, ismét szaporította könyvsikereinek hosszú sorát. Most Jacques Bainville-nek „Franciaország története“ című munkáját adta ki magyar fordításban. Ez a munka a francia könyvpiacnak az utóbbi években egyik legmagasabb sikerét jelentette. Miért? Elsősorban azért, mert Jacques Bainville újságíró, a szélső jobboldali royalista-kerikális frakciók publicistája, tehát fölötte érdekelte a művelt közönséget az, hogy egy ilyen újságíró miképpen világítja meg a francia történelemnek azokat a korszakait, amelyekben már modern világfel-fogások csatáznak egymással. De érdeklődéssel várták e munkát azért is, mert nem elmélyülő, nem elmékedő filozófáló alkotás, hanem könnyed, elegáns írás, amelyet, mint valami hatalmas riportot mindenki megértéssel olvashat. „Franciaország története“ minden könyvkereskedésben és a Hegedüs Hirlapirodában kapható.

MOZI

MOZISZÍNHÁZAK MÜSORA:

— A „Cárnó“ ez a színpadon is nagy sikert elért színmű látható ma, kedden a Dorian-filmszínházban. Bíró Lajos és Lengyel Menyhért nagysikerű darabját Lubitsch Ernő rendezte filmre; a főszerepeket pedig olyan kiváló együttes alakítja, mint Pola Negri, Rod la Rocque és Adolph Menjou. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Szabadjegyek és kedvezményes jegyek ma nem érvényesek. Jön a „Taxasi farmer“ Georg Kaiser regénye, rendezte Joe May.

— Egyszer minden asszony ... az Apolló új slágerfilmjének a címe. E mögött a cím mögött egy ragyogó szépségű fiatal amerikai asszony megrendítő tragédiája domborodik elő a mesésen rendezett 7 felvoná-

son keresztül. Egy nő küzdelme a csábítóval, aztán a bēna férj oldala mellett, amint becsületesen kitart a hűség mellett és inkább a börtönbe kerül, semhogy feláldozza szerelmét. A dráma szinte páratlanul szép felvételei az amerikai gazdagok fényűző életét, egy nagyszerű lóverseny jelenetét, izgalmas életmentést és egy különös gyilkosságot mutatnak be. Az Atlantic sláger-filmje iránt már is olyan nagy az érdeklődés, hogy az igazgatóság négy napig tartja műsoron. Az új film dráma főszerepeit Virginia Vally és Lloyd Hughes játsszák.

HEYMAN-SZINKOR

Előadások kezdete hétköznap 5, 7 és 9 órakor. — Vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor. — Elővételi pénztár délelőtt 10-től 1-ig.

HETI MÜSOR

Kedd 5, 7 és 9 órakor: a Kölyök Jackie Coogan és Chaplinnal a főszerepben. Előtte egy 2 felvonásos kacagató Zigotto film.

Szerda 5, 7 és 9 órakor: a Kölyök Jackie Coogan és Chaplinnal a főszerepben. Előtte egy 2 felvonásos kacagató Zigotto film.

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor: a Kölyök Jackie Coogan és Chaplinnal a főszerepben. Előtte egy 2 felvonásos kacagató Zigotto film.

Péntek 5, 7 és 9 órakor: a Kölyök Jackie Coogan és Chaplinnal a főszerepben. Előtte egy 2 felvonásos kacagató Zigotto film.

— Jackie Coogan, Chaplin és Zigotto. A filmművészet csodája az, amit a „Kölyök“ filmen látni fogunk 4 napon keresztül a Heyman Szinkorban. E nagyszabású filmsláger különös érdekessége az, hogy Chaplin és Jackie Coogan először játszanak együtt legmeghatóbb és legérdekesebb jelenetekben. E csodaszép film felvételekben gazdag és rendezésben elsőrangú úgy, hogy mindenkinek élvezetet fog nyújtani, aki a „Kölyök“ filmet megnézi. E nagyszabású sláger előtt egy két felvonásos „Zigotto“ vígjátékot is vetítenek. Az előadások minden nap 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

— Japát sziget kincse. Ez a címe a legközelebbi újdonságnak, mely csodás felvételeivel, rendkívüli érdekességével és művészi rendezésével a legnagyobb érdeklődést fogja kiváltani a Heyman Szinkorban.

Eltemetlek Mezei Mór

Budapesti tudósítónk jenteti: A részvét impozáns megnyilvánulása mellett kísérték tegnap utolsó útjára Mezei Mór, a régi magyar jogászvilág egyik legmarkánsabb alakját. A temetésen a magyar kormány is képviseltette magát s megjelentek a végzettségén a magyar jogi és kereskedelmi élet kiválóságai. Mezei Mór a zsidó hitközség által adományozott disztrihelyen, a tarkanréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Egy letűnt nemzedék ittmaradt oszlopsorából dől ki Mezei Mór, Eletrajzán egy nagy darab magyar történelem adatai tonódnak keresztül, első politikai szereplése az abszolutizmus alatt történt, mikor 1864-ben Zemplén vármegye gróf Andrássy Gyula mellé küldte követnek az országgyűlésbe. Mint politikus, mint jogász és mint ama zsidó recepció előharcosa, amelyet ép most ünnepelnek, egyformán izig-vérig magyar és nem is csoda, ha abban az időben emiatt szüntelen konfliktusokba keveredik a császári abszolutizmussal.

Az alkotmányos élet helyreállításán 1892-ben jelenik meg a képviselőházban mint Wahrmann Mór utódja a Lipótvárosi képviselőtestületben. Akkor már országos hírnevű ügyvéd és hatalmas jogász tekintélye sok vitát dönt el a parlamentben is. Súlyosan esik szava közgazdasági kérdésekben is; az élő közgazdaság világában is nagy szerepet játszik, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak közel egy negyedszázadon át igazgatósági tagja és jogtanácsosa. A szabadelvű korszak vezérő politikusi bizalmas barátságokkal tüntetik ki — népszerűsége azután is nő, mikor visszavonul a politikától. Kilencven éves korában, teljes szellemi frissességben hagyta itt az életet.

Magyar festők nagy sikere Londonban

Az elmúlt napok egyikén nyílt meg Londonban a szobrászok, festők és grafikusok nemzetközi társulatának 29-ik kiállítása. A „The Times“ című világap egyik legutóbbi száma részletesen foglalkozik a kiállítással és megemlíti, hogy annak létrejöttéért az osztrák, belga, csehszlovák, francia, német, magyar és svájci kormány sok áldozatot hozott. Összesen 620 művet állítottak ki.

Mint a „The Times“ megjegyzi a kiállításon a magyar festők művei vezetnek. Kiemeli az angol világap kritikája Glatz Oszkár egy festményét: a „Parasztasszony gyermekével“ címűt és „Hótakar“ a városi elnevezésű festményt, amely Fényes Adolf munkája. Rembrandt hatását véli felfedezni az angol kritikus Varga Nándornak: „Pieta“ című festményében.

* Ha tökéletes filmet akar látni, úgy nézze meg „Jackie Coogan“-nal és „Chaplin“-nal a „Kölyök“ című vígjátékot.

A devizaüzletek váratlan megszigorítása

Váradai bankok csak a váradai Banca Nationala körzetében köthetnek üzletet

Azokat a nagyváradi pénzügyi üzemeket, amelyeknek sikerült megszerezniük a deviza-üzletre vonatkozó autorizációt, egy kis meglepetés érte tegnap. Az történt, hogy a deviza központi közölni fogja a Banca Nationala valamennyi erdélyi fiókjával, hogy

devizakötéseket külön engedély nélkül csak a Banca Nationala azonos körletébe tartozó pénzügyi üzemek bonyolíthatnak le egymással.

Az erdélyi pénzpiacot nem egy megpróbáltatás érte már. Ezek sorában eléggé jelentékeny volt a devizaengedélyek annakidején való megvonása a legnagyobb forgalmu intézetektől. Idő múltával mégis sikerült több olyan pénzügyi üzemnek, amelynek nagyobb arányú beföldi érdeklősége elvitathatatlan volt, engedélyhez jutnia. Most azután ezeknek az üzletmenetére bizony bénító csapást mér az intézkedés. Hiszen arról van szó, hogy például

nagyváradi pénzügyi üzem kizárólag a Banca Nationala nagyváradi fiókjának körletében köthet devizaüzleteket más intézetekkel, vagyis nem áll módjában Araddal, Temesvárral, vagy Kolozsvárral esetenkénti engedély nélkül devizakötéseket eszközölni, legfeljebb más váradai intézettel,

esetleg Belényes, Nagyszalonta, vagy Bihardioszeg pénzpiacának devizaigényeit elégítheti ki.

A devizaengedéllyel dolgozó váradai bankok között érethető konsternációt kelt az intézkedés híre, mert a kérdés gyakorlati megoldására ma még gondolni sem lehet. Hogyan tájékoztasson egy váradai bank egy rendelkezésre álló devizaüzletet a pillanatonként változó árfolyamok mellett más városok pénzügyi üzemével telefonon lebeszélgetni, ha erre az üzletkötésre előbb engedélyt kell kapnia a Banca Nationalától. És tegyük föl, ha valami csodálatos jóakarát folytán hamisítottan hozzájut ahhoz Váradon, ahonnan az a kérdéses temesvári pénzügyi üzem, amellyel az üzletet le akarja kötni, ugyanígy rövid idő alatt megtudja-e kapni erre a kötésre az ottani Banca Nationalától a szükséges engedélyt.

A váratlan intézkedésnek nagyváradi pénzpiacán különösen jelentősége van. A váradai pénzpiac érdeklősége a bankok a Nagyváradon mindentelenség felbukkanó pénzügyi üzemek gyakran kénytelenek a városok pénzügyi üzeméhez

fordulni. Különösen aktuális ez devizaüzleteknél, bár a hitelek tekintetében is gyakoriak a más városból élvezett olcsóbb kihelyezések. Igaz viszont, hogy ez könnyen vezethető vissza a Banca Nationala éppen Váradon mutatkozó szigorú és szűkkeblű hitelkihelyezésére, ami bizony nem áll arányban az Aradon és Temesváron élvezett kedvezőbb hitelviszonyokkal. Egyébként most nem is ez a legfontosabb, mert minden más kérdést hirtelenjében háttérbe szorít az új deviza-rendelet. Erre vonatkozólag informálódtunk a Banca Nationala nagyváradi fiókjánál. Ciuntu igazgató Aradon tartózkodik, s így őt nem kérdezhettük meg, Pop igazgató pedig kijelentette, hogy a

devizakötéseknek erről az újabb megszigorításáról

még nincsen tudomása és a devizaközponttól, ahonnan az e fajta rendelkezés várható, még nem érkezett semmi.

— Ha azonban e kérdésben bármiféle rendelkezés jön — mondotta Pop igazgató — azt nyomban átiratban közölni fogjuk minden deviza-autorizációval rendelkező bankkal.

Ugy látszik az érdekes rendeletet megelőzi a híre. Hivatalosan még nem tudnak róla, sőt némi optimizmussal több bankember úgy nyilatkozott, hogy valószínűleg csak az eddigi ellenőrzésnek valami rendszer-szigorításáról van szó.

A Ciordas-bűnper mai tárgyalása a Táblán

A Ciordas-Balcas bűnpör felelősségi tárgyalásának mai második napján ille dr tanácselnök néhány részletkérdést intézett egyik-másik vádlottal. Öt perc szünet után Niciu főügyész helyettes kezdte meg beszédét:

— Nem minden emóció nélkül foglalom el — ugymond — közbírói helyemet, ebben a perben, amelynek fontosságát mindnyájan érezzük. Nem olyan banális pör ez, amilyen naponta kerül önök elé, hanem a román nemzet történetének számos epizódja elevenedik majd meg.

Történeti visszatekintést vet ezután a főügyész helyettes az 1918. év őszi eseményeire. Azt állítja, hogy ami akkor történt, az nem forradalom volt, hanem csak mozgolódás. Mert a forradalom azt jelenti, hogy átalakul a társadalmi berendezkedés, míg — legalább is Niciu főügyész helyettes véleménye szerint — az 1918-as őszi napokban az események irányító nem akarták a társadalmi berendezkedést megváltoztatni, hanem kizárólag csak arra törekedtek, hogy a nemzetiiségeket megtartsák a magyar állam keretében. A főügyész helyettes a vád szempontjából három periódusra osztja az eseményeket. Az első periódusba — az 1918. őszi időre — esik a lonkákörnyéki parasztok felkelése; a másodikba — 1919. márciusára — a rézbányavidéki atrocitások; a harmadikba pedig Ciordas dr és Bolcas dr meggyilkolása.

A harctérről hazatért katonák lelkiállapotának festése után ismerteti a főügyész helyettes a La-Roche és Darvas cégnél történt lopásokat és az ezeket követő interven-

ciót, amelynek eredménye két karhatalmi századnak Lonkára való kiküldése volt. A két karhatalmi század bűntető expedícióra indult különböző falvakba és ennek során több embert agyonlőttek. A vádlottak közül ez eseményekkel Klein Mózes, Sachs Henrik és Katz Béla állanak kapcsolatban.

Klein Mózes ellen semmiféle terhelő vallomás nincs, tehát a főügyész helyettes egyenesen felmentését kéri.

Ezzel szemben Sachs Hen-

Fegyveres rablótámadás a félx-fürdői országuton

Tegnap este kevéssel 9 óra után vakmerő rablótámadás történt a fürdők felé vezető országuton, Szentmárton község határában. A fegyveres banditák sikeresen elmenekültek és mire a szerencsétlen kifosztott áldozatok segélykiáltásaira az emberek előszadáltak, már nyomuk veszett.

A rablótámadás részletei a következők:

Szilágyi Sándor betűíró földműves sógorával, Lik Andrásal gyalogosan indult este hazafelé Nagyváradra, ahol a vásárban akadt dolguk. A két parasztember csendesen bandukolt a néptelen országuton.

Mikor Szentmárton község határába érkeztek, az út melletti árokba több fegyveres alak ugrott eléjük:

— Pénzt vagy életet!

És még mielőtt válaszadásra lett volna idejük, az egyik fegyver csöve eldőrent.

A következő percben Szi-

liknek és Katz Bélának bűnösségét igazolva látja.

Lapunk zártakor még a főügyész helyettes beszél.

Dr Grandpierre Emil repatriált

A magyar kormány közigazgatási bírónak nevezte ki

— Budapesti tudósítónk távirata —

Mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt repatriált Budapestre Kolozsvárról dr Grandpierre Emil a Magyar Pártnak éveken keresztül volt alelnöke.

A magyar kormány dr Grandpierre Emil a közigazgatási bírósághoz ítélőbíróvá nevezte ki.

A husz millió lejes váradai illeték-per

Ismeretes, hogy a törvényszék néhány hónappal ezelőtt 20 millió lej bírsággal sújtotta — illetékkihágás címén — több váradai bankot, amelyek az Aluminia r. t.-t alapították. A bankok természetesen megfellebbezték ezt a határozatot és a fellebbezést ma tárgyalta a Tábla Kepes-tanácsa. Georgescu-Valea táblabíró ismertette az iratokat. A pénzügyminisztériumot Radulescu és Simionescu vezérigazgatók képviselték; az alperesek részéről Paximade, Lazar Aurél dr és Andru Szevér dr jelentek meg. Ítéletre lapunk zártáig még nem került sor.

Nagyváradi árfolyamok

Magyar korona	320 — áru	322 pénz
Dollár	218 —	219 —
Cseh korona	648 —	650 —
Svájc frank	42 —	4220 —
Osztrák shilling	31 —	3020 —
Francia frank	860 —	865 —
Angol font	1065 —	1062 —
Lira	9 —	890 —

lágyi Sándor vérző fejjel eszméletlenül terült el.

Mikor a támadók látták, hogy az egyik áldozat nem mozdul, a fegyver tusával Lik Andrásra támadtak, akit agyba-főbe vertek. Aztán a félálult emberek kifosztásához fogtak. Lik Andrásról 7500 lejt, Szilágyitól pedig összes iratait és 600 lejt raboltak el.

Mikor a támadók elmenekültek, nemsokára emberek jöttek, akik a súlyosan sérült és félholtra vert Szilágyit és Liket szekérre rakták és beszállították őket a kórházba.

Dr Pop főorvos azonnal megoperálta Szilágyit és a homlokába furódott golyót sikerült eltávolítania. Lik András sérülése 14 napon belül gyógyul.

A csendőrkörületi szárnyparancsnokság, ahova jelentést tettek a rablótámadásról, széleskörű nyomozást indított a fegyveres banditák kézrekerítésére.

HIREK

Új ügykezelés a városházán

A belügyminisztérium most küldötte le a városházára a költségvetés formuláját az arra vonatkozó instrukciókkal együtt. A polgármester Benedek Aladár pénzügyi tanácsosnak sürgős tanulmányozás céljából már ki is adta a tervezetet.

Ugyancsak tegnap érkezett meg az irodai kezelés: iktatás és kiadásra vonatkozó miniszteri rendelet is. Az új ügykezelés a rendeletnek megfelelően már rövidesen életbelép.

* K. Baranyay Jolán f. hó 28-án tartja egyetlen nagyszabású hangversenyt, Mandel Ilonka zongoraművésznő és dr. Kálmán György flótaművészek közreműködésével. Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában.

* Munkás matiné. Vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel az Apolló mozgó helyiségében az összmunkásság műkedvelő gárdája ingyenes matinét rendez. A műsor, amelyet a legnagyobb körültekintéssel állítottak össze mindenkit ki fog elégeíteni. Külön szenzáció lesz az Ady-Reinitz dalok és Ady versek és Gyagyovszky Emil „A kékvérűek” című szatírája, melyben Oláh Böske, Gyurovits Jenő és Kohn Béla lépnek fel. A belépő díj a műsorral váltható meg.

* Mahebob és Mussnerafi khánok egyetlen dalestélyére jegyeket a Hegedüs Hirlapirodában.

* Ingyenes román és német tanfolyamra jelentkezettek felhívjuk, hogy a tanfolyam megindítása ügyében tartandó megbeszélésen, f. hó 25-én, szerdán este 8 órakor az új Munkás Otthonban Wilson (Füzes) utca 1. teljes számban jelenjenek meg. Alkalmazottak vezetősége.

* Ma szerdán, csütörtökön és pénteken vetítik a „Kölyök” című filmet a Heyman Színházban 5, 7 és 9 óras előadásban.

* Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak nagy taggyűlése. Folyó hó 25-én, szerdán este 8 órakor hivatalos helyiségünkben az új munkás otthonban Wilson (Füzes) utca 1. nagy taggyűlést tartunk. Ezen taggyűlésünkről nem szabad hiányozni egyetlen alkalmazott vagy tisztviselőnek sem, a tárgy fontosságára való tekintettel. Alkalmazottak vezetősége.

* Orvosi gyakorlatban legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haszkötőket készít Kovács Sándorné (Nilgesztelep) pálya-udvarral szemben.

* Die Schöne Wienerin legújabb száma kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

A fogház műhelyekben állandóan kaphatók mindenféle

BUTOROK

és hajlított székek legolcsóbb árakban. — ENGELSTEIN
Sfr. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u. 10)

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk — Minden szó hirdetési ára 4 lei. — Vastagabb betűvel 8 lei. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lei. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Állást keresőknek 50% engedményt ad az ESTILAP

LEVELEZÉS

Gyermekkoscs Szökénél,
Piata Unirii 16.

LAKÁS

CSINOSAN berendezett 2 ágyas butorozott szoba 2 jobb fiatalember részére kiadó. Huszár-utca 13. Propp. 168

FIATALEMBER kvartélyt keres. Cím: Hegedüs Hirlapirodába kér. 141

KÖZPONTBAN iroda részére 1 szobás, vagy 1 szobás és előszobás helyiséget keresek, esetleg csere után. Sándor garage, Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön) utca 30. 164

ALKALMAZÁS

EGY középkori nő házvezetőnői állást keres (kitűnően tud lőzni) magános urnál vagy főzőnőnek ajánlkozik gyermekével. Eminescu (Ezredévi) Emléktér 22. Dr. Sebestyennél. 83

RAKTARNOKNAK, pénzbeszedőnek vagy irodaszolgáknak ajánlkozik megbízható tisztességes ember Cím: a Hegedüs Hirlapirodába kér. 166

PERFECT német gyors és gépirónót felveszek. Ajánlatot Hegedüs Hirlapirodába „Gyorsírás” jellege alatt kérek. 162

JOBBI izr. leány intelligens orth. családnál, gyermekek mellé v. idősebb urinó mellé társalkodónőnek ajánlkozik. Cím: Hegedüs Hirlapirodában. 137

CUKORCSOMAGOLÓ leányok és tunkoló csokoládémártók felvételnél Petrovici, Alexandri (Teleky) utca 28. 169

MINDENES jó bizonyítvánnyal felvétetik kis családhoz. Pártos, Moldova (Kálvária) utca 20. I. em. 165

ÜGYES fiatal leány — keresnek ajánlkozik. Cím: Dunka Mária Nicu Filipescu (Szarvas) sor 21. 163

ADÁS-VÉTEL

MAKULATURA papir nagy tételben kapható a Hegedüs Hirlapirodában. 898

GARDONYI Géza: Bor című színművét megvételre keresem. Cím: a Hegedüs Hirlapirodában. 57

FERENCZI Arpad: Andrejevna Nádja forradalma című könyvet megvételre keresem. Cím: a Hegedüs Hirlapirodában. 92

KAFFKA Margit: Hangyaboly című könyvét megvételre keresem. Cím: a Hegedüs Hirlapirodában. 105

UGORKA ecetes és vizes nagyobb mennyiségben kapható. Cím: a kiadóban. 139

OBOA iskola alig használt eladó. Cím: Hegedüs Hirlapirodában. 89

VILAGOS műhelyhelyiség kiadó Értekezhetni Székely perzsaszönyeg készítőnél. Pictorul Grigorescu (Mészáros) utca 4. 160

KÜLÖNFÉLÉK

KERESEK sürgősen 50 ezer leit kölcsön legmagasabb kamat és fedezet mellett 3 óra. Címeket a kiadóba „Kölcsön” jellegre kérek. 167

ELVESZETT fehér selyem pincsi, Mädi névre hallgat. Megtaláló vagy nyomra vezető illő jutalomban részesült, Darvas harisnya üzlet, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 3. 166

GÉPAJOUROZAST és fehérnemű endlízést készít Erbstein Cuza Voda (Szacsavay) utca 28.

14 éve fennálló jól bevezetett üzlethez 200—300 ezer leiel társ kerestetik

Cím: a Hegedüs Hirlapirodában 2195

Könyvek csak felnőtteknek!

Pompadour márkiné szerelmi kalandjai	80.—	Maupassant: Céltalan szépség	80.—
Don Juan a szerelem fejedelmének emlékiratai	80.—	Boccaccio száz elbeszélése	90.—
Casanova emlékiratai	80.—	Arcübasev: Szanin	90.—
Faublas lovag szerelmi kalandjai	90.—	Maupassant: A Tellier-ház és más erős elbeszélések	80.—
Heptameron hetven szerelmi kaland	80.—	Maupassant: A rondoli lányok	80.—
A pongyolák lovagja Don Juan intim vallomásai	80.—	Az após papa humoros regénye	80.—
		Pantolon asszony naplója	80.—

Kapható a Hegedüs Hirlapirodában
Videkre megrendelhető

Értesitem a cipész és csizmadia urakat, hogy üzletemet cipőfelsőrész készítő műhellyel kibővítettem, úgy hozott, mint saját anyagokból felsőrészeket legolcsóbban, legpontosabban készítek. Kérem szíves pártfogásukat

Katz Izsák
bőrkereskedő

Str. Alexandrii (Teleky és Ór-utca sarok.)
Tanuló fiu és leány felsőrész készítéshez felvétetik.

Uri- és női 2051
fehérmű-salon
Krauszné
Prințul Carol (Szilágyi D.)-u. 12

Ridikülök

gyártását megkezdtük

azokat

eredeti gyári árban árusítjuk

Nagyváradi Bőröndárú és Táskagyár

Cuza Voda (Szacsavay)-u. 18

Merezkovszkij
Krisztus és Antikrisztus trilogia

A Kültöldi regényírók sorozatában most jelent meg

A trilogia 3-ik része

Az Antikrisztus Péter és Alexei

dr. Kiss Dezső kilind. műfordító fordításában

A kétfötetes mű ára
füzve 198
kötve 264 lei

A trilogia 1-ső része

Az Istenek halála
Jufianus apostata

Dr. Kiss Dezső fordításában oly sikert ért el, hogy minden oldalról sürgettek már a trilogia folytatását és kiváló fordításban

Ára füzve 176—
kötve 220— lei

A trilogia 2-ik része

Az Athenaeum kiadásában jelent meg

Az Istenek feltámadása
Lionardo da Vinci
című

Ára két kötetben
füzve 220— lei
kötve 236— lei

Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. — Videkre elküldjük

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.